

**Міністерство освіти і науки України**

**Український педагогічний університет імені Михайла Драгоманова  
(Україна)**

**Uniwersytet WSB Merito Chorzów (Польща)**

**Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie (Польща)**

**Państwowa Akademia Stosowanych w Chełmie (Польща)**

**Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Pedagogiki  
(Польща)**

**Національний авіаційний університет (Україна)**

**Кам'янець-Подільський національний педагогічний  
університет імені Івана Огієнка (Україна) Інститут проблем  
виховання НАПН України**



**«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»  
присвячена 190-річчя УДУ імені Михайла Драгоманова**

*Матеріали*

*Міжнародної науково-практичної конференції*

*Київ, 24 квітня 2024 р.*

*Рекомендовано до друку Вченою радою  
факультету соціології та соціальної політики Українського державного  
університету  
імені Михайла Драгоманова  
(протокол № від року)*

***Редакційна колегія:***

- Віктор АНДРУЩЕНКО* доктор філософських наук, професор,  
дійсний член НАПН України, член-  
кореспондент  
НАН України,  
заслужений діяч науки і техніки України,  
ректор Українського державного університету  
імені Михайла Драгоманова
- Григорій ТОРБІН* доктор фізико-математичних наук, професор, проректор  
з наукової роботи Українського державного  
університету імені Михайла Драгоманова
- Ростислав ДРАПУШКО* кандидат філософських наук,  
професор, проректор з науково-  
педагогічної роботи (адміністративно-  
господарської діяльності) Українського  
державного університету імені Михайла  
Драгоманова
- Володимир ЛАВРИНЕНКО* кандидат філософських наук, професор,  
проректор з міжнародних зв'язків Українського  
державного  
університету імені Михайла Драгоманова
- Роман ВЕРНИДУБ* доктор фізико-математичних наук, професор,  
проректор з навчально-методичної  
роботи Українського державного  
університету імені Михайла Драгоманова
- Алла ЯРОШЕНКО* доктор філософських наук, професор, декан

- Тетяна ГОЛУБЕНКО* Факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова  
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи,  
заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова
- Василь КАРИЧКОВСЬКИЙ* доктор педагогічних наук, професор кафедри позашкільної освіти факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова
- Дар'я БИБИК* доктор філософії в галузі соціальної роботи, доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова
- Микола БУЛАТЕВИЧ* кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та публічних комунікацій факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова
- Марина СОЛЯНИК* кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної освіти та соціальної роботи факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова
- Андрій ЗАМОЖСЬКИЙ* викладач кафедри соціальної політики факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова
- Наталія ПОЛУЙКО* голова Студентського наукового товариства Факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, що присвячена 190-річчя УДУ імені Михайла Драгоманова (24 квітня 2024 року). Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2024, 115 с.

У збірнику подано тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ», в яких висвітлюються результати досліджень науковців та практиків щодо актуальних питань соціальної політики, соціальної роботи, соціальної педагогіки, позашкільної освіти, соціології, сучасних концепцій, технологій, стратегій в умовах сьогодення в Україні.

*Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники та/або рецензенти, які рекомендували матеріали до публікації.*

7. Торубара О. М. Специфіка застосування персонального комп'ютера у навчальній діяльності позашкільних закладів / О. М. Торубара, Є. О. Клейно. // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – 2016. – №2. – С. 56–62.

**Рабець В.І.**

*Український державний університет  
імені Михайла Драгоманова  
м. Київ, Україна  
v.i.rabets@udu.edu.ua*

## **ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Позашкільна освіта є необхідним елементом безперервної системи освіти, що регулюється Конституцією України та законами України «Про освіту», «Про позашкільну освіту». Метою позашкільної освіти є виховання та розвиток у дітей та молоді здібностей у різних сферах. Вона спрямована на надання їм базових професійних навичок, вмінь та знань, що необхідні для комунікацій та соціалізації, самореалізації та подальшої професійної діяльності [3]. Освітній потенціал позашкільної освіти розкривається в працях В. Белової, О. Биковської, І. Бега, В. Вербицького, В. Мадзігона, Г. Пустовіта, Т. Сущенко та ін. У сучасних умовах зростає виховна роль позашкільних навчальних закладів. Окрім освітньої та виховної функцій, вони виконують важливу соціальну функцію надання психологічної підтримки та організації змістовного дозвілля дітей, у тому числі внутрішньо переміщених осіб. Безперечно, сучасні позашкільні навчальні заклади відіграють важливу роль у патріотичному вихованні дітей та молоді. Вони активно організовують благодійну та волонтерську діяльність, сприяють формуванню громадянської свідомості та активної громадянської позиції.

Модернізація змісту освіти в позашкільних закладах України залежить не лише від воєнного стану, а й від загальних тенденцій розвитку освіти на сучасному етапі. Модернізація у сфері позашкільної освіти не тільки можлива, але й необхідна зараз, коли ситуація в країні втратила стабільність. Масштабне вторгнення Росії в Україну призвело до низки викликів у сфері позашкільної освіти: -Міграція учнів та викладацького складу (зовнішня міграція та внутрішнє переміщення); -Нагальна потреба у доопрацюванні змісту навчальних програм, які не враховують потреби сучасного воєнного періоду; -Потреба у залученні дитячих та практикуючих психологів для забезпечення дітей та працівників, що постраждали морально через військові дії та переміщення психологічною підтримкою; -Відсутність укриття у більшості приміщень позашкільних

навчальних закладів перешкоджає процесу переходу до навчання в режимі оффлайн [3; 5, с.4;]. Сучасна дійсність ставить перед нами завдання виховання духовно-моральної особистості з високою життєвою активністю. Саме така особистість готова осмислено сприймати життя, бути його автентичним суб'єктом, відстоювати всі його позитивні сторони і долати регресивні моменти. Позашкільна освіта має потужні резерви для вирішення цієї проблеми [4, с.225].

Ці чинники обумовлюють необхідність створення та розвитку безпечного освітнього середовища. Для підвищення ефективності функціонування безпечного освітнього середовища необхідно узгодити та привести до відповідності гурткову діяльність, стратегії, середовище (зовнішнє освітнє середовище) та технологію (внутрішнє освітнє середовище) у позашкільному навчальному закладі. При цьому технологія гурткової діяльності (внутрішнє освітнє середовище) -це створення та підтримка безпечного освітнього середовища, що є умовою подальшої еволюції гурткової діяльності. Безпечне освітнє середовище (внутрішнє освітнє середовище) в умовах війни – це освітнє середовище, яке визначає умови освітньої діяльності позашкільного закладу загалом та гурткової діяльності зокрема, що гарантує погоджену інформаційну взаємодію суб'єктів між собою [1; 2].

Отже, сучасне безпечне освітнє середовище в позашкільних навчальних закладах є єдиним для всіх суб'єктів освітнього процесу. Сучасне безпечне освітнє середовище в закладах позашкільної освіти є передумовою подальшої успішної реалізації стратегії позашкільної освіти. В умовах воєнного стану та підвищення суспільного попиту на сучасні послуги ринку освіти ефективне та інноваційне безпечне освітнє середовище є дієвим інструментом реалізації інноваційної діяльності позашкільних навчальних закладів.

## ЛІТЕРАТУРА:

1. Лебедик Л. В. Ефективні здоров'язберігаючі технології позашкільної освіти в умовах війни. Збірник тез Міжнар. наук.-практ. симпозіуму «Освіта, наука та культура України в світі: мобільність, глобалізація, інклюзія», 23-24 серпня 2022 р. за заг. ред. З. П. Ленів. Львів, 2022. 391с. С. 150–155.
2. Лебедик Л. В. Оцінювання культури вищого навчального закладу через якість здоров'язбережувального середовища : зб. статей за матеріалами IV Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (Слов'янськ, Україна, 23-24 берез. 2017 р.) у 2 томах Міжрегіональна науково-практична інтернет-конференція 53 / гол. ред. В. М. Пристинський. Слов'янськ : ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2017. Т. 1. С. 495–500.
3. Лист Міністерства освіти і науки України від 23 серпня 2023 року № 1/12609-23 „Про організацію освітньої діяльності в закладах позашкільної освіти у 2023/2024 навчальному році”

4. Модернізація організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти : методичний посібник / [А.Е. Бойко, В.В. Вербицький, А.В. Корнієнко, О.В. Литовченко; за ред. В.В. Мачуського]. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. – 223 с.

5. Орловська Н., Організація освітнього процесу в закладах позашкільної освіти у 2023/2024 н.р. Майбуття. Липень-серпень, 2023, №№ 13-16 (708-711).